

# **Naar een inherent veiligere, gezondere en schonere productie**

**Of: de sleuven tussen sociale verantwoordelijkheid en  
ecologische duurzaamheid**

Rede uitgesproken (in verkorte vorm) bij de aanvaarding van het ambt  
van bijzonder hoogleraar Arbeidsomstandigheden en Milieu aan de  
Erasmusuniversiteit op 16 september 1999

door

**Gerard I.J.M. Zwetsloot**

Zwetsloot, Gerard I.J.M.

'Naar een inherent veiligere, gezondere en schonere productie; of: de sleuven tussen sociale verantwoordelijkheid en ecologische duurzaamheid' / Gerard Zwetsloot

Rotterdam: Erasmusuniversiteit,

Arbeidsomstandigheden en Milieu

Inaugurele rede

ISBN 90-6365-180-5

Trefwoorden: arbeidsomstandigheden, milieu, kwaliteit, ecologische duurzaamheid, sociale verantwoordelijkheid

© Gerard Zwetsloot, Hoofddorp 1999

*Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de copyrighthouder.*

# 1 Mijn vertrekpunt

Er wordt weleens gesteld dat er twee stijlen zijn om een kennisgebied innovatief wetenschappelijk te benaderen: graven en grazen. De *gravende* wetenschapper eigent zich een goed gedefinieerd terrein binnen een kennisgebied toe en is uit op nieuwe inzichten door verdieping van kennis. De *grazende* wetenschapper zoekt voortdurend het hele kennisgebied af, op zoek naar nieuwe interessante ontwikkelingen of interessante raakvlakken met aangrenzende kennisgebieden. Hij of zij is uit op verrassende en veelbelovende combinaties van bestaande kennis en van nieuwe inzichten die op basis daarvan ontwikkeld kunnen worden.

Mijn affiniteit ligt meer bij de grazers, maar volgens mijn directe TNO-collega's ben ik meer een *sleuvengraver*. Dat is iemand die op een breed terrein veel overziet, de essenties uit interessante ontwikkelingen opgraaft en vervolgens sleuven gaat graven om de *essenties* van verschillende deelterreinen met elkaar te verbinden.

Voor de bijzondere leerstoel die ik vandaag symbolisch aanvaard, is de leeropdracht Arbeidsomstandigheden en Milieu. Arbeidsomstandigheden en milieu vormen twee essentiële dimensies van duurzame ontwikkeling. In het perspectief van duurzame ontwikkeling is het streven naar een *inherent veiligere, gezondere en schonere productie* essentieel.

Na een eerste verkenning benut ik deze gelegenheid om een drietal sleuven te graven die de kennis over de essenties van deze twee gebieden verbindt. Deze drie sleuven, die ook een verbinding met het gebied kwaliteit impliceren, heten respectievelijk *in één keer goed, de juiste dingen doen, en voortdurende verbetering*.

Ik zal u daarbij laten zien dat deze sleuven vanuit verschillende invalshoeken kunnen worden bekeken. Niet alleen vanuit de vertrekpunten arbeidsomstandigheden en milieu, of vanuit de perspectieven sociale verantwoordelijkheid en ecologische duurzaamheid, maar ook vanuit de invalshoeken technologie, management en organisatie, en menselijk gedrag.

Het in de praktijk brengen van de drie sleuven vraagt individuele en collectieve *leerprocessen*. Daarbij zullen we, op het pad naar duurzame ontwikkeling, tal van *belemmeringen* tegen komen die we zullen moeten herkennen en overwinnen.

